

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

En straffreform (SOU 2025:66)

Er beteckning: Ju2025/01317

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över utredningen En Straffreform (SOU 2025:66).

Sammanfattning

- Länsstyrelsen tillstyrker de förslag som utredningen ställer sig bakom.
- Länsstyrelsen avstyrker de alternativa förslag och bedömningar som utredningen inte ställer sig bakom.
- Länsstyrelsen betonar vikten av att påföljden helghemsarrest bedöms utifrån ett anhörigperspektiv.
- Länsstyrelsen välkomnar förslaget om att maximistraffet för involverande av en underårig i brottslighet ska höjas från fängelse i fyra år till fängelse i sex år.
- Länsstyrelsen ser gärna att frågan om en samlad metodförvaltning utreds och lyfter förslag om uppdrag där länsstyrelserna ansvarar för att tillgängliggöra, kvalitetssäkra och följa upp metoder över tid.
- Länsstyrelsen efterfrågar en tydligare redogörelse för kostnadsökningar kopplade till kommunernas socialtjänst.
- Länsstyrelsen menar att det är angeläget att utvärdera hur utfallet av de många pågående utredningarna inom kriminalpolitiken påverkar varandra.
- Länsstyrelsen är enig med utredningens bedömning att förslagen i reformen endast kan väntas generera en mycket begränsad brottsförebyggande effekt.

6.9.12 Helghemsarrest

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om helghemsarrest.

Länsstyrelsen menar att påföljden helghemsarrest även innebär konsekvenser för de som lever i samma hem under verkställighetstiden. Länsstyrelsen betonar därför vikten av att påföljdens lämplighet bedöms utifrån ett tydligt anhörigperspektiv, i synnerhet i de fall där det finns hemmaboende barn. Länsstyrelsen påtalar även vikten av att påföljdens lämplighet bedöms utifrån ett brottsofferperspektiv. Detta med anledning av att påföljdsformen kan vara svår att kontrollera utifrån risk för fortsatt brottslighet, i synnerlighet i de fall brottsoffret är en anhörig till den dömda.

8.10.1 Vår översyn av brotten mot allmän ordning

Länsstyrelsen välkomnar förslaget om att maximistrafket för involverande av en underårig i brottslighet ska höjas från fängelse i fyra år till fängelse i sex år. Länsstyrelsen påtalar komplexiteten i att flera av de barn som begår grova brott i lagens mening även själva är brottsoffer.

För att uppnå en långsiktig förändring i frågan om att barn begår grova brott vill Länsstyrelsen lyfta relevansen av träffsäkra, evidensbaserade och tidiga insatser samt riktat stöd till barn som har begått eller riskerar att begå allvarlig brottslighet samt deras anhöriga. Länsstyrelsen har tidigare påtalat att flera av de evidensbaserade metoder som presenteras av Socialstyrelsen saknar ett långsiktigt förvaltarenskap i Sverige och en del av metoderna innebär stora kostnader kopplat till utbildning och användning över tid. Länsstyrelsen ser gärna att frågan om en samlad metodförvaltning utreds vilket skulle ge mer likvärdiga förutsättningar för kommunerna. Förslagsvis skulle länsstyrelserna kunna ansvara för att tillgängliggöra, kvalitetssäkra och följa upp metoder. Uppdraget skulle innebära en förstärkning av kopplingen mellan nationell och lokal nivå. Länsstyrelsen menar att en sådan struktur skulle vara möjlig att bygga vidare på utifrån de förslag som lämnats i utredningen Frihet från våld, förtryck och utnyttjande (SOU 2025:28).

16.2 Ekonomiska konsekvenser

Länsstyrelsen efterfrågar en tydligare redogörelse för kostnadsökningar kopplade till kommunernas socialtjänster.

Länsstyrelsen menar att flertalet av förslagen i tidigare utredningar (SOU 2023:44; SOU 2024:39; SOU 2024:54; 2025:11) i kombination med förslagen i straffreformen kan komma att medföra ytterligare kostnadsökningar för kommunerna. Länsstyrelsen delar därför inte utredningens bedömning att eventuella kostnadsökningar för kommunerna till följd av utredningens förslag kan väntas rymmas inom befintliga anslag.

Med anledning av de många pågående utredningarna inom kriminalpolitiken menar Länsstyrelsen att det är angeläget att löpande utvärdera hur utfallet av de olika utredningarna kan påverka varandra, inte minst utifrån uppskattningar av de ekonomiska konsekvenserna.

16.3 Konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet

Länsstyrelsen är enig med utredningens bedömning att förslagen i reformen endast kan väntas generera en mycket begränsad brottsförebyggande effekt. Länsstyrelsen påtalar att det inte finns några tydliga samband mellan höjda straffnivåer och minskad brottslighet eller positiva konsekvenser för det brottsförebyggande arbetet. Längre fängelsestraff kan snarare leda till försämrade förutsättningarna för en god återanpassning till samhället och ökad risk för återfall i brott.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med brottsförebyggande samordnare Emelie Petersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Annika Lidström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.